

INTERVIEW ROBERT NIJKAMP

Voedselveiligheid verbeteren met blockchain

Dierenbescherming

21 Mei 2021 - Kimberly Bakker

Het Europese traject Blockstart helpt bedrijven om hun concurrentiepositie te versterken. Ook pluimveehouder Robert Nijkamp heeft deelgenomen aan het project. Concreet wilde hij onderzoeken hoe kan worden bewezen of er wel of niet salmonella aanwezig is in de keten. "Blockchain is daar een zeer geschikt middel voor. Je kan alle schakels in de keten transparant maken en elkaar in de gaten houden. Het verzekert de voedselveiligheid", aldus Nijkamp. Maar, de agrarisch ondernemer ziet nog meer voordelen. In een interview met Foodbusiness ging hij daar nog wat verder op in.

Het bedrijf van Robert Nijkamp bevindt zich in Raalte. Het is een gemengd bedrijf met melkkoeien en vleeskuikens. "We hebben scharrelvleeskuikens. Die voldoen aan het '1 ster Beter Leven-keurmerk' en liggen uiteindelijk in de schappen bij Albert Heijn", licht Nijkamp toe. Qua omvang noemt het zichzelf van gemiddelde grootte. "We hebben drie stallen, met in totaal 70.000 scharrelvleeskuikens." De pluimveehouder is vooruitstrevend als het gaat om

data. Het is een van de redenen geweest voor hem om eens te kijken naar blockchain-technologieën.

Hoe ben je terechtgekomen bij het project Blockstart?

"Ik kwam in aanmerking voor het Nuffield Scholarship. Daardoor had ik de mogelijkheid om veel te reizen voor een bepaald thema. Dat was de toepassing van blockchain in de vleesketen. Ik ben naar China, Thailand en India geweest en heb gezien dat vooral voedselveiligheid een groot punt was in die landen. Blockchain had in die landen en grote rol kunnen spelen in het voorkomen van bepaalde voedselschandalen. Uiteindelijk kwam ik er dus achter dat ook in Nederland een traject te volgen was voor blockchain-technologie."

"Samen met Oost NL heb ik toen besloten om eens te kijken waar wij als bedrijf nu staan. Tijdens het traject hebben ik gezien en ervaren dat ik al een heel eind op weg ben op het gebied van digitalisering. Ook heeft het geholpen om laatste haken en ogen in beeld te brengen. Dat zat bij mij toentertijd vooral vast op de grote hoeveelheid datastromen en apps. Denk aan de data-uitwisseling tussen slachterijen, retail en leveranciers. Nu zijn het nog te veel eilandjes van data. Dat is ook een van de redenen dat de we de stichting Boer en Data hebben opgericht. We willen werken aan uniformiteit."

Hoe waardevol is blockchain voor jullie bedrijf gebleken?

"Heel waardevol. Het maakt het werk ook gemakkelijker en overzichtelijker. Het heeft mij dus ook doen besluiten om bovenstaande stichting op te richten. Een van de kernactiviteiten van die stichting is het combineren van datastromen. Van daaruit proberen we nu ook de mogelijkheden van blockchain te activeren, maar dan heb je een zogenaamde 'softwareschil' nodig. Daar werken we nu aan. Het is een abstract verhaal, niet heel sexy en moeilijk uit te leggen. Dat maakt het soms ook wel lastig om andere collega's over te halen om mee te doen."

Jullie hebben je specifiek gericht op een onderzoek naar het ontstaan van salmonella in de keten. Waarom is die keuze gemaakt?

"Ik was voordat ik startte met Blockstart al op de hoogte van de voors en tegens van blockchain. Een paar tegenargumenten zijn dat het relatief software-technisch, omslachtig en duur is. Ook vergt het veel onderhoud en energieconsumptie. Maar, dat is niet erg als je ziet wat het kan opleveren. Je moet dan wel gericht een thema uitzoeken. Ik heb mezelf de vraag gesteld: waar heb ik echt baat bij? Het verzekeren van voedselveiligheid. Ik zag in China, waar voedselveiligheid een groot probleem is, dat dit thema een grote prioriteit heeft. Blockchain is een perfect middel om elkaar in de gaten te

houden en veiligheid te garanderen. Immers, elke schakel in de keten is transparant."

"In Europa is salmonella een van de belangrijkste punten als het gaat om voedselveiligheid. We hebben veilig voedsel en in Nederland noteren we ruim onder de eis van 1% die de Europese Unie stelt als het gaat om salmonellabesmettingen, maar als je het nog beter kunt doen, dan heb je een grote stap voor. Met blockchain kan de keten elkaar controleren. En de consument heeft behoefte aan die transparantie."

Zorgt bovenstaande er ook voor dat het vertrouwen in de keten zo toeneemt?
"Ja, als de toepassing eenmaal succesvol draait, dan zorgt het zeker voor meer vertrouwen. Je ziet wel dat het binnen de keten nog lastig is om iedereen te overtuigen van de waarde van blockchain. En dat is wel belangrijk. Het werkt alleen als alle ketenpartijen meewerken. Als je een schakel mist, dan ben je niet meer transparant en is implementatie onmogelijk."

Met dit project werken jullie samen met Oost NL. Hoe verloopt die samenwerking precies?

"Oost NL participeert in dit Europese traject. Van daaruit bieden zij een groot scala aan cursussen en workshops aan. Het is daardoor lastig voor mij op te kijken wat precies voor mijn onderzoek nodig is. Daar heeft Maaïke Büchner mij bij geholpen. Welke workshops passen nou het beste bij ons? Ook nu hebben we nog steeds contact. Dat geldt ook voor contact met Hogeschool Windesheim en Hogeschool Rotterdam. Zo willen we kijken of we de club van enthousiaste boeren nog groter kunnen maken en of we dieper in de materie kunnen duiken om blockchain echt een succes te maken. Vanuit Hogeschool Rotterdam wordt daar ook onderzoek naar gedaan."

Is er ook vanuit het ministerie interesse in dit soort projecten?

"Ja, er is veel interesse in zaken die te maken hebben met software op het agrarisch bedrijf. Maar, er worden ontzettend veel dezelfde sort initiatieven bij het ministerie gedropt. Onze stichting wil al die initiatieven bundelen en in één keer aanbieden. Dan kan je net wat beter de aandacht trekken van de ministers."

Een aanrader voor andere agrofoodbedrijven?

"Absoluut. Maar je moet er wel voor open staan. Ik merk bij een aantal collega's dat het lastig is. Het is namelijk niets iets waar je morgen direct voordeel van hebt. Veel collega's zijn nu bezig met de huidige uitdagingen, zoals het overleven van de coronacrisis. De winstgevendheid staat immers onder druk. Kortetermijnplannen hebben daarom nu vaak de voorkeur. Dat maakt het voor mij ook lastig om commitment van ketenpartijen te krijgen. Je blijft met een klein groepje en die groeit niet echt op dit moment."

Ten slotte. Hoe verloopt het proces nu bij jullie en wat zijn de toekomstplannen op het gebied van blockchain?

"We zijn nu druk met het implementeren van die softwareschil, een experimentele versie draait. Komende maanden willen we dat uitbreiden. Wat ik nu echter vooral wil – samen met onze stichting – is om ondersteuning van het ministerie te krijgen om ook ketenpartijen enthousiast te krijgen voor een experiment op het gebied van blockchain. We moeten kijken hoe het loopt en waar we tegenaan lopen. De eerste stap is gezet, nu moeten we de rest nog meekrijgen."